

Lausunto

28.11.2025

Asia: VN/26572/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta

1. Yleiset kommentit

Lausuntonne yleisesti esityksestä

Ehdotus toimialasiirrosta on perusteltu. Yhteistyö Oikeusministeriön kanssa on jo nyt säännöllistä ja siirto Oikeusministeriön alle vahvistaa yhteyttä entisestään. Järjestämisvelvollisuus uudessa muodossaan sisältää myös sovittelun ohjauksen, seurannan ja kehittämisen, mitä pidämme hyvänä ja sovittelutoimintaa vahvistavana.

Sovittelutoimintaa hallinnoivan järjestön edustajana haluan ilmaista huoleni vapaaehtoisovittelijoiden asemasta muutoksessa. Lakiehdotusluonnokseen sisältyy vapaaehtoisten asemaan merkittävä muutos vapaaehtoissovittelun tekemisestä virkavastuulla. Virkavastuu parantaa luonnollisesti asiakkaiden asemaa, mutta voi toteutuessaan vahingonkorvausvastuun ohella tehdä sovittelutoiminnasta vapaaehtoistehtävänä liian haasteellista. Samalla muutos edellyttää hallinnoijalta ja sovittelutoiminnan työntekijöiltä tehostetumpaa vapaaehtoisten seurantaa ja ohjausta, mikä voi tarkoittaa tarvetta lisätä henkilöresurssia sovittelutoimistoihin.

Lausuntonne vaikutusten arvioinnista

-

2. Ehdotukset palvelujen järjestämisvelvollisuudesta ja valvonnasta (Sovittelulaki 7 ja 7a §)

Kommenttinne ehdotuksesta

Sovittelutoiminnan siirto Oikeusministeriön alaisuuteen on kannatettava.

3. Ehdotukset neuvottelukuntaa koskeviksi muutoksiksi (Sovittelulaki 6 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

Ehdotettu neuvottelukunnan muutos jättää neuvottelukunnan kokoonpanon ja tehtävät avoimiksi. Näemme nykyisen sovittelun neuvottelukunnan roolin läpileikkaavana ja useampaa hallinnonala yhdistävänä, mikä mahdollistaa laaja-alaisen näkemyksen sovittelutoiminnan kehittämiseen. Pidämme tärkeänä, että neuvottelukunnan rooli ei muutoksessa kaventuisi, ja että vapaaehtoissovittelijoiden edustus neuvottelukunnassa säilyisi.

4. Ehdotukset tietojensaantioikeudesta (Sovittelulaki 15, 16 ja 25 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

Muutokset selkeyttävät tietojensaantioikeutta nykytilanteeseen verrattuna

5. Ehdotukset julkisuuslain soveltamisesta (Sovittelulaki 20 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

Ehdotus laajentaa julkisuuslain koskemaan koko sovitteluprosessia. Periaatteessa tämä on hyvä ja kannatettava asia, mutta vaatii huolellista valmistelua ja asian pohdintaa eri näkökulmista sovitteluprosessin luottamuksellisuus huomioon ottaen.

6. Ehdotukset siirtymäsäännöksiksi (Sovittelulaki)

Kommenttinne ehdotuksesta

Pidämme tärkeänä voimassa olevien palveluntuottajasopimusten siirtymistä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta Oikeuspalveluvirastolle. Ehdotus sopimusten siirtymisestä sellaisenaan on kannatettava.

7. Ehdotus talous- ja velkaneuvonnan erottamiseksi oikeusaputoimistoista (Laki Oikeuspalveluvirastosta 1, 2, 4 ja 9 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

8. Ehdotus esteellisyyssäännöksistä (13 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

9. Ehdotus asiakkaan ohjaamiseksi toiseen toimistoon mm. esteellisyystilanteissa (14 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

10. Ehdotus Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimiston johtajaa koskeviksi säännöksiksi (4, 9 ja 15 §)

Kommenttinne ehdotuksesta

-

11. Muut huomiot

-

Kiinnitimme esityksen perusteluissa huomiota siihen, että sovittelutoiminnan rahoitus säilyy vähintään nykyisellä tasolla vuoden 2026 ajan. Sovittelutoiminnan jatkumisen turvaamiseksi vähintään nykyisessä laajuudessa on tärkeää, että sovittelutoiminnan resurssit säilyvät Oikeuspalveluvirastossa vähintäänkin nykyisellä tasolla.

Turkia Päivi
Mannerheimin Lastensuojeluliitto Järvi-Suomen piiri